

Metaphorical Perceptions of Primary School Students Regarding "Individuals with Special Needs"

İrem Girgin (PhD Stud.)
Trakya University- Türkiye
ORCID: 0000-0002-5361-9945
iremgrn.0@gmail.com

Prof. Dr. İbrahim Coşkun
Trakya University- Türkiye
ORCID: 0000-0002-6270-7613
ibrahimcoskun@trakya.edu.tr

Abstract

This study aims to examine primary school students who may or may not know a special needs person's perceptions about "Individuals with special needs" by using the metaphor analysis method. In this study, case study design was used by the nature of qualitative research. The participants of this study consisted of 50 students studying in primary schools in Eastern Turkey. The criterion sampling method was used to determine the participants. Within the scope of the study, necessary permissions were obtained by observing ethical rules. During the data collection process, the participants were given a form asking about the variables class, gender, and having a relative with special needs. On the same paper participants were asked to complete the following sentence "Individuals with special needs are like Because...". The collected data were analyzed and the metaphors were examined under seven conceptual categories: "Weakness, Uncertainty, Beauty, Creativity, Contrast, Uniqueness, and Other". According to the studies, "It was determined that there were individuals with special needs in the immediate environment of nine students participating in this study. Considering the metaphorical perceptions of these participants towards individuals with special needs, it was seen that the students produced metaphors mostly in the category of "Weakness". To add more it has been revealed that the other most associated conceptual category following this was the "Beauty" category. On the other hand, primary school students mostly associated the concept of "Individuals with special needs" with the category of "Weakness". It was revealed that the most associated conceptual categories following this were "Uncertainty" and "Beauty". Examination of metaphors according to the class variable showed that the 3rd-grade students produced metaphors mostly in the categories of Weakness (5) and Uncertainty (5), and the 4th-grade students' metaphors mostly in the categories of Beauty (4) and Creativity (4). Distribution of the metaphors according to the gender variable revealed that female students produced metaphors mostly in the "Beauty" category. It was observed that male students produced metaphors mostly in the category of "Uncertainty". Regarding the results of this study, the reasons for these findings can be investigated in future studies. It is hoped that this study will be helpful for further research.

Keywords: Education, Primary school, Primary school students; Individuals with special need

**E-International Journal
of Educational
Research**

Vol: 14, No: 3, pp. 165-181

Research Article

Received: 2023-03-06
Accepted: 2023-06-09

Suggested Citation

Girgin, İ & Coşkun, İ (2023). Metaphorical perceptions of primary school students regarding "individuals with special needs", *E-International Journal of Educational Research*, 14 (3), 165-181, DOI: <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1261139>

Extended Abstract

Problem: Recent studies in the literature shows that there are studies dealing with students' perceptions and attitudes toward children with special needs (Alahmari et al., 2021; Ata, 2021; Dalbudak & Yaşar, 2021; Garcia et al., 2009; Litvack et al., 2011). Nowicki (2006) examined the attitudes of normally developing children towards their peers with physical disability and mental disability or both physical and mental disabilities and found that children are less willing to interact with their disabled peers, regardless of disability type. This result shows that examining the thoughts, attitudes, and perceptions of individuals with disabilities can play an important role in preventing individuals from experiencing these difficulties (Bossaert et al., 2011). To add more Nowicki (2006) examined the attitudes of normally developing children towards their peers with physical disability and mental disability or both physical and mental disabilities, and found that children are less willing to interact with their disabled peers, regardless of disability type. On the other hand Vignes et al. (2009) stated that students' positive attitudes toward their disabled peers may support inclusion activities, and that individuals' negative attitudes toward their disabled peers may prevent the inclusion of individuals with special needs. To sum up, studies show that people with disabilities face negative behaviors in society and therefore some problems in their social lives.

Rieser and Mason (1990) stated that children are not born prejudiced against their disabled peers, and that they receive prejudices and negative thinking schemes against individuals from adults, the media, and the general organization of society. Therefore, studies examining children's thoughts on friendship with their disabled peers are important for normally developing individuals to provide positive attitudes towards their disabled peers and for the integration of disabled individuals into society (Dyson, 2005; Roberts & Smith, 1999). In addition, it has been determined that examining the views and attitudes of students with normal development plays an important role in the inclusion of children with disabilities (De Boer et al., 2012). On the other hand Di Maggio et al. (2021), stated that the negative attitudes of peers are one of the major problems encountered in the inclusion of students with special needs. Therefore, studies examining the attitudes and thoughts of children are of great importance to take necessary precautions and effectively integrate disabled individuals (Vignes et al., 2009).

Relevant literature shows that many measurement methods can be used to examine students' attitudes and thoughts (Lovelace & Brickman, 2013). Different kinds of direct measurement methods and indirect measurement methods have been developed to evaluate the attitudes and perceptions of individuals (Krosnick et al., 2005). To add more the use of qualitative and quantitative methods in measuring attitudes and perceptions can provide valuable data in addressing student perspectives (Slater et al., 2011). On the other hand, perception measurement studies with metaphors were specified as an effective method to reveal the thoughts and perceptions of individuals who may have difficulty in expressing their thoughts verbally (Thibodeau & Boroditsky, 2011; Thibodeau et al., 2019). Therefore, use of metaphor technique can be used to measure students' perceptions and attitudes toward individuals with special needs (Hendricks et al., 2018).

Studies on special education have stated that examining students' attitudes towards disabled individuals play an important role in determining the developments to be made in the educational field and integrating individuals with special needs effectively (Botha, 2009; Freer, 2021; Vignes, 2009). Therefore, this study carries importance for the following reasons; this study aims to examine the metaphorical perceptions of primary school students regarding the concept of "Individuals with special needs", and to examine the metaphorical perceptions of students who have a disabled person in their surroundings or in their family, and to fill this gap in the literature by revealing children's thoughts about their disabled peers.

Method: This study is designed in the case study design, one of the qualitative research designs. Qualitative research methods position the researcher as an observer and interpreter in their natural environment while trying to make sense of or interpret phenomena in multiple realities (Denzin & Lincoln, 2011). The participants of this study consist of students studying in primary schools in Eastern Turkey in the fall semester of the 2022-2023 academic year. The sample of the study was determined by using one of the purposive sampling methods; the criterion sampling method (Palys, 2008). Criteria of

this study was determined as "being a primary school student" and "having at least one inclusive student in their class" thus the participants were selected according to these criteria. To carry out the planned study ethics committee report was obtained from Trakya University.

To collect data an interview form consisting of two parts was used. In the first part of the form, there were questions to collect demographic data about the students. To have the participants define the "Individuals with special needs" according to themselves, In the second part, expressions of "Individuals with special needs is like Because....." were written. To avoid the unfamiliarism against this concept, the meaning of Individuals with special needs and the concept of metaphors were briefly discussed with the participants before the data-collecting phase. Sufficient time was given to the students to fill out the forms. Collected data were analyzed using the content analysis technique. Content analysis enables one to obtain new perspectives and new information by making valid inferences from the obtained data (Krippendorff, 1980). The questionnaire forms filled out by the participants were carefully analyzed and evaluated. As a result of the elimination, a total of 38 valid metaphors were obtained.

The metaphors were coded as M1, M2, and M3... then recorded in PDF format on a computer. In order to get an expert opinion during the categorization stage a special education expert was consulted then categories were created. Metaphors were placed independently in the created categories. To ensure the validity and reliability of the distribution of the metaphors into the categories the consensus formula of Miles and Huberman (1994) ($\text{Consensus} = \frac{\text{Consensus}}{(\text{consensus} + \text{opinion clarity})} \times 100$) was used. With this procedure, the validity and reliability step of the study was completed. To ensure the validity of the study, all of the data obtained were transferred to the computer without a mistake, the approaches used were based on the relevant literature, and the data analysis process was transferred to the study as it was.

Findings: Within the scope of this study, primary school students' perceptions regarding the term "Individuals with special needs" were examined through metaphors. In this context, 50 metaphors were obtained, after the invalid metaphors were eliminated a total of 38 metaphors were taken into this study. The metaphors obtained from the participants were grouped under nine conceptual categories: "Weakness", "Uncertainty", "Beauty", "Creativity", "Contrast", "Uniqueness", "Other".

Nine students participating in the study had someone with disability in their immediate environment. Those participants produced metaphors mostly in the category of Weakness. Following this category, the other most produced metaphor was in the category of Beauty. Similarly, Dayı et al. (2020) examined the metaphorical perceptions of pre-service teachers towards disabled students and found that the participants produced metaphors under the conceptual categories of "the beauty of life" and "fragile/delicate". On the other hand, the fact that there were individuals with special needs in the immediate environment of those participants and they produced metaphors in two different conceptual categories showed that the participants could not reach a consensus on this issue yet.

The study revealed that students produced metaphors mostly under the category of Weakness. Seven of the 38 metaphors were in the Weakness category. Considering the disability theme in the weakness term, the Weakness category consisted of the metaphors associated with being weak and powerless. Similar to this result, Pesen and Pesen (2020) studied the perceptions of teacher candidates regarding the concept of special education and found that the participants produced metaphors under the conceptual category of the "Negative" element. In addition to these findings, Başgöl and Uluçınar Sağır (2017) investigated the metaphorical perceptions of classroom teachers about special education and found that the participants produced metaphors under the "Deprivation" category. To add more, Açar, Kaya, and Güneş (2017) examined special education teachers' metaphorical perceptions of individuals with special needs and stated that one participant described individuals with special needs as "in need of attention and care". Metaphor analysis studies on individuals with disability showed that there were negative metaphorical perceptions in many studies. Considering that there are prejudices and negative reflections about disabled people in society and in the media, this might be the reason why metaphors are produced excessively in negative categories (Sezer & Gürsoy, 2022; Ulu, 2013). For students to have positive attitudes and perceptions towards individuals with disabilities, a proper education and guidance might be needed.

It was concluded that 19 students from the third grade and 19 students from the fourth grade participated in this study. Also, third-grade students produced metaphors mostly in the categories of Weakness (5) and Uncertainty (5), and fourth grade students produced metaphors mostly in the categories of Beauty (4) and Creativity (4). The metaphor produced in the category of Other is similar to the previous studies. [Efilci, Demirci, and Karaduman \(2021\)](#) examined the metaphorical perceptions of special education teachers regarding the concepts of "special education" and "special education students" and stated that the participants produced metaphors in the category of Innocence. [Zelyurt \(2020\)](#) also investigated the use of metaphors related to special education with the parents of disabled children and children with normal development, and stated that one of the parents who had a disabled child explained the metaphor he created for children with disability as "being innocent and sinless". On the other hand, according to the class category, it was concluded that the fourth-grade students had a more positive attitude towards the concept of Individuals with special needs compared to the third-grade students. The reason for such a difference between grades might be examined in future studies.

According to the gender variable, 16 female students and 22 male students participated in the study. Female students produced metaphors mostly in the Beauty category. Students associated the concept of Individuals with special needs with being beautiful and valuable. On the other hand, male students produced metaphors mostly in the category of Uncertainty. In this category, students associated the concept of Individuals with special needs with being a hidden and unknown concept. Therefore, it was concluded that female students had a more positive perception of the concept of Individuals with special needs.

Suggestions: First, 38 metaphors were examined within the scope of this study. This amount may not be enough to make generalizations. Therefore, a similar study can be applied to a larger sample in future studies. Considering the metaphors produced by the students, it was concluded that individuals had negative perceptions about the concept of Individuals with special needs. In future studies, the reasons for this result could be examined. In addition, according to the class variable, it was concluded that the fourth-grade students had more positive perceptions about the concept of Individuals with special needs compared to the third grade students. The reason for this result can be addressed in another study. A study on a similar subject can be carried out in a different province or different provinces. This study has been conducted in a rural area in the eastern part of Turkey. The results indicated that students in the rural section had rather negative perceptions regarding individuals with special needs. In the light of this study, seminars or courses about disabled individuals and equality could be planned for students in rural areas. It is hoped that this study could be helpful for further studies.

İlkokul Öğrencilerinin “Özel Gereksinimli Birey” Kavramına İlişkin Metaforik Alguları

İrem Girgin (Doktora Öğr.)
Trakya Üniversitesi-Türkiye
ORCID: 0000-0002-5361-9945
iremgrgn.0@gmail.com

Prof. Dr. İbrahim Coşkun
Trakya Üniversitesi-Türkiye
ORCID: 0000-0002-6270-7613
ibrahimcoskun@trakya.edu.tr

Özet:

Bu çalışmanın amacı özel gereksinimli birey yakını olan veya olmayan ilkökul öğrencilerinin özel gereksinimli birey kavramına ilişkin algularını metafor yöntemini kullanarak toplamak ve incelemektir. Bu çalışmada nitel araştırmanın doğasına uygun olarak olgu bilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcıları Türkiye'nin Doğusunda bulunan ilkökullarda öğrenim görmekte olan 50 öğrenciden oluşmaktadır. Katılımcıların belirlenmesinde ölçüt örnekleme yönteminden faydalanılmıştır. Çalışma kapsamında etik kurallar gözetilerek gerekli izinler alınmıştır. Veri toplama sürecinde katılımcılara üzerinde sınıf, cinsiyet ve özel gereksinimli birey yakını olma seçenekleri ve “Özel gereksinimli birey ... gibidir. Çünkü ...” ifadesinin yazılı olduğu formlar dağıtılmış ve bireylerin kâğıttaki cümleyi kendi düşüncelerine göre tamamlamaları istenmiştir. Toplanan veriler analiz edilmiş ve metaforlar “Zayıflık, Bilinmezlik, Güzellik, Yaratıcılık, Zıtlık, Eşitsizlik ve Diğer” olmak üzere toplam yedi kavramsal kategori altında incelenmiştir. Yapılan incelemelere göre çalışmaya katılan dokuz adet öğrencinin yakın çevresinde özel gereksinimli birey olduğu tespit edilmiştir. Özel gereksinimli birey yakını olan ilkökul öğrencileri “Özel gereksinimli birey” kavramını en çok “Zayıflık” kategorisiyle ilişkilendirmişlerdir. Bunu takip eden en çok ilişkilendirilen diğer kavramsal kategorilerin “Güzellik” kategorisi olduğu ortaya çıkmıştır. Buna ek olarak metaforlar sınıf değişkenine göre incelendiğinde 3.sınıf öğrencilerinin en çok Zayıflık (5) ve Bilinmezlik (5) kategorilerinde metaforlar ürettikleri ve 4.sınıf öğrencilerinin de en çok Güzellik (4) ve Yaratıcılık (4) kategorilerinde metafor ürettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Metaforlar cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde kız öğrencilerin en çok “Güzellik” kategorisinde metafor ürettikleri görülmüştür. Erkek öğrencilerin ise en çok “Bilinmezlik” kategorisinde metafor ürettikleri görülmüştür. İlerideki çalışmalarda bu sonuçların nedenleri inceleyebilir. Bu çalışmanın bu doğrultuda diğer araştırmalara öncü olması umulmaktadır.

Anahtar kelimeler: Eğitim, İlkokul, İlkokul öğrencileri, Özel gereksinimli birey

**E-Uluslararası
Eğitim Araştırmaları
Dergisi**

Cilt: 14, No: 3, ss. 165-181

Araştırma Makalesi

169

Gönderim: 2023-03-06
Kabul: 2023-06-09

Suggested Citation

Girgin, İ. ve Coşkun, İ. (2023). İlkokul Öğrencilerinin “Özel Gereksinimli Birey” Kavramına İlişkin Metaforik Alguları, E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi, 14 (3), 165-181, DOI: <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1261139>

GİRİŞ

Eğitim bireyin davranışında, duygusunda ve zihninde başta bireyin kendisi sonra içinde bulunduğu toplum ve en sonra evrenseli mutlu edecek oluşum ve değişimleri gerçekleştirme sürecidir. Bu süreç anaokulundan başlayıp doktora kadar uzanan öğretimsel faaliyetlerle gerçekleşir (Toprakçı, 2017). Öğretimsel faaliyetin birçok değişkeni olmakla birlikte esaslı ya da başlangıç noktası öğrencinin kendisidir. Öğretim ortamlarındaki bireyler birbirlerinden farklı özellikler taşıyabilmektedir (Tomlinson, 2022). Levy (2008)'ye göre, sınıf ortamına giren her öğrencinin farklı yetenekler, farklı öğrenme tarzları ve farklı karakterleri vardır. Bu farklılıklar normal dağılım eğrisi kapsamında olduğunda söz konusu bireyler özel gereksinimli bireyler olarak adlandırılmaktadır (Deno, 1990; Dyson ve Millward, 2000; Jones, 2023; Toprakçı, 2016). Eğer birey özel gereksinimliyse, öğretim sürecindeki ihtiyaçları değişebilmektedir (Wang vd., 1986). Bu bireylerin eğitiminde farklılaştırılmış eğitim yöntemlerinin eğitsel ortama adapte edilmesiyle genel eğitim ortamlarında uygun eğitimi alması sağlanabilmektedir (Lawrence-Brown, 2004). Özel gereksinimli bireylerin özelliklerine bağlı olarak eğitim ve öğretimleri de değiştiğinden eğitim bilimin bir dalı olarak özel eğitim bilim dalı ortaya çıkmıştır. Bu dalın ortamlarından yararlandırılmasını sağlamak için kendi özel yöntem ve malzemelerine sahip olan özel eğitim kavramı ortaya çıkmıştır (Kauffman vd., 2018; Kavale, 1990; Malouf ve Schiller, 1995; Toprakçı, 2016).

Özel eğitim faaliyetleri öğrencilerin bireysel farklılıkları, engel grubu gibi değişkenleri göz önünde bulundurularak, farklı uzmanların tavsiye ve bilgilerinden faydalanılarak geliştirilen eğitim programlarından bireylerin yararlandırılması olarak ifade edilmiştir (Kauffman vd., 2018). Özel eğitimi özel kılan sadece özel gereksinimli bireylerin değil, aynı zamanda risk altında olan bireylerin ve farklı öğrenim ihtiyaçları olan bireylerin de eğitim alabilmesini hedeflemekte olması olarak belirtilmiştir (Francisco vd., 2020). Yapılan çalışmalar göstermektedir ki eğitim ortamlarında bireylerin sahip oldukları farklılıklar, eğitimciler için göz ardı edilemez etkenler olarak belirtilmiştir (Francisco vd., 2020; Kauffman vd., 2018). Eğitim ortamlarındaki farklılık kavramının anlaşılması konusuna çekilen dikkat, yalnızca özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin eğitim haklarının düzenlenmesinin sağlanması amacıyla değil, normal gelişim gösteren bireylerin toplumda eşit haklara sahip olması açısından da öğrencilerin çeşitliliğini kabul etmeyi gerektirmektedir (Arvelo-Rosales vd., 2021). Yapılan çalışmalar, özel gereksinimli öğrencilerin eğitim ortamlarında etkili biçimde kaynaştırılmasının sağlanması için bireylerin farklılıklarına yönelik çalışmaların yapılmasının önem taşıdığını belirtmiştir (Getzel, 2008; Kurth ve Mellard, 2006).

Son yıllarda öğrencilerin özel gereksinimli çocuklara yönelik algı ve tutumlarını ele alan çalışmaların sıklıkta olduğu görülmüştür (Alahmari vd., 2021; Ata, 2021; Dalbudak ve Yaşar, 2021; Garcia vd., 2009; Litvack vd., 2011). Nowicki (2006) normal gelişim gösteren çocukların fiziksel, zihinsel ya da hem fiziksel hem zihinsel engeli olan akranlarına ilişkin tutumlarını incelemiş, çalışması sonucunda da engel türü ayırt edilmeksizin çocukların özel gereksinimli akranlarıyla etkileşime geçmede daha az istekli olduklarını ortaya koymuştur. De Boer vd. (2012) yapmış oldukları derleme çalışmasında öğrencilerin özel gereksinimli akranlarına ilişkin tutumlarıyla sosyal katılım gösterme ilişkisini incelemiştir. Çalışma sonucunda, normal gelişim gösteren bireylerin davranışsal problem gösteren akranlarına ve zihinsel özel gereksinimli akranlarına olumsuz tutum sergileme eğiliminde oldukları ifade edilmiştir. Yapılan çalışmalar göstermektedir ki özel gereksinimli bireyler eğitim ortamlarında sosyal dışlanma, okulu bırakma, yoksulluk, işsizlik gibi zorluklar yaşamaya meyillidirler (Hirpa, 2021; Isaac, vd., 2010). Nowicki ve diğerleri (2014) ilkökul öğrencilerinin özel gereksinimli akranlarına yönelik sosyal olarak dışlayıcı bakış açılarına sahip olduğunu bulmuştur. Ayrıca farklı türde engel sahibi çocukların akranları tarafından kabul görmede zorluk yaşadıkları belirtilmiştir (Koster vd., 2010). Burchardt (2003) ise engel sahibi bireylerin hayatlarının bir noktasında sosyal dışlanma yaşama ihtimalleri olduğunu ifade etmiştir. Bu çalışmalar ek olarak özel gereksinimli bireylere yönelik negatif tutumların bireylerin topluma kaynaştırılmasını engellediği belirtilmiştir (Nowicki vd., 2018). Vignes ve diğerleri (2009), öğrencilerin özel gereksinimli akranlarına yönelik olumlu tutum sahibi olmasının kaynaştırma faaliyetlerini destekleyici yönde, bireylerin özel gereksinimli akranlarına yönelik olumsuz tutum sahibi olmasının da özel gereksinimli bireylerin kaynaştırılmasını engelleyici yönde olabileceğini ifade etmiştir. Yapılmış olan çalışmalar göstermektedir ki, özel gereksinimli bireyler toplum içerisinde olumsuz davranışlara ve bunun sonucunda da sosyal hayatlarında bazı sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Bu sonuç göstermektedir ki, özel gereksinimli bireylere

ilişkin düşünce, tutum ve algıların incelenmesi, bireylerin bu zorlukları yaşamalarını önlemede önemli bir rol oynayabilir (Bossaert vd., 2011).

Yapılan çalışmalara göre, bireylerin özel gereksinimli bireylere yönelik geliştirdikleri önyargılar ve olumsuz düşünceler diğer insanlar, medya ve genel olarak toplumun düşüncesele çerçevesi gibi çevresel faktörlerin etkisiyle şekillenebilmektedir (Nario-Redmond, 2019). Dolayısıyla çocukların özel gereksinimli akranlarıyla arkadaşlığa yönelik düşüncelerini inceleyen çalışmalar, normal gelişim gösteren bireylerin özel gereksinimli akranlarına yönelik pozitif tutum sağlamaları için ve özel gereksinimli bireylerin topluma kaynaştırılması için önem taşımaktadır (Dyson, 2005; Nowicki vd., 2018; Roberts ve Smith, 1999). Buna ek olarak normal gelişim gösteren öğrenci görüşlerinin ve tutumlarının incelenmesinin özel gereksinimli çocukların kaynaştırılmasında önemli rol oynadığı tespit edilmiştir (De Boer vd., 2012). Di Maggio ve diğerleri (2021) ise, özel gereksinimli öğrencilerin kaynaştırılmasında akranların olumsuz tutumlarının karşılaşılan büyük problemlerden biri olduğunu ifade etmişlerdir. Dolayısıyla özel gereksinimli bireylerin etkili biçimde kaynaştırılması için çocukların tutum ve düşüncelerinin incelendiği çalışmalar, gerekli önlemlerin alınması ve konuya ilişkin olası eğitimlerin sağlanması için önem taşımaktadır (Vignes vd., 2009).

İlgili alanyazın tarandığında, öğrencilerin tutum ve düşüncelerinin incelenmesinde kullanılacak birçok ölçme yöntemi olduğu görülmüştür (Lovelace ve Brickman, 2013). Bireylerin tutum ve algılarının değerlendirilmesi için geliştirilmiş farklı çeşitlerde doğrudan ölçüm yöntemleri ve dolaylı ölçüm yöntemleri olduğu görülmüştür (Krosnick vd., 2005). Tutum ve algıların ölçülmesinde nitel ve nicel yöntemlerin kullanılmasının öğrenci bakış açılarını ele almada değerli veriler sunabileceği belirtilmiştir (Slater vd., 2011). Öte yandan, yapılan çalışmalar incelendiğinde, metaforlarla algı ölçme çalışmalarının, bireyin sözel dille ifade etmekte zorlanabileceği düşüncelerini ve algılarını ortaya koymaya etkili bir yöntem olduğu görülmüştür (Thibodeau ve Boroditsky, 2011; Thibodeau vd., 2019). Dolayısıyla öğrencilerin özel gereksinimli bireylere ilişkin algı ve tutumlarını ölçmek için metafor yönteminden faydalanılabileceği düşünülmektedir (Hendricks vd., 2018).

Yapılan incelemelere göre özel gereksinimli bireylerin sanat yoluyla metafor oluştukları çalışmalar olduğu (Saldaña, 2016), öğrenme güçlüğü olan bireylerin engellerini metaforlar yoluyla anlattıkları çalışmalar olduğu (Goss, 2001), disleksili öğrencilerin engellerini anlatmak için metaforlar kullandığı çalışmalar olduğu görülmüştür (Burden ve Burdett, 2007). Ayrıca özel eğitim öğretmenlerinin ve çocuk gelişimi bölümü öğrencilerinin özel gereksinimli bireyler hakkındaki görüşlerine ilişkin metaforik algılarının ölçüldüğü ve özel eğitim öğretmenlerinin özel gereksinimli birey ve özel eğitim kavramına ilişkin metaforik algılarının incelendiği çalışmalar olduğu da görülmüştür (Açar vd., 2017; Kazu ve Yıldırım, 2021). Fakat ilkökul öğrencilerinin özel gereksinimli bireylere ilişkin metaforik algılarının ölçüldüğü çalışmaların sınırlı sayıda olduğu tespit edilmiştir.

Çocukların erken dönemde öğrendiği bilgilerin ve edindikleri davranışsal becerilerin ileriki yaşantılarında yol gösterici olduğu düşünüldüğünde, özel eğitime ilişkin yapılmış çalışmaların, öğrencilerin özel gereksinimli bireylere yönelik tutumlarının incelenmesinin eğitsel alanda yapılacak gelişmelerin belirlenmesinde ve özel gereksinimli bireylerin etkili biçimde kaynaştırılmasında önemli bir rol oynadığı belirtilmiştir (Botha, 2009; Freer, 2021; Güneş ve Erkan, 2017; Vignes, 2009). Kwon ve diğerleri (2017) normal gelişim gösteren öğrencilerin özel gereksinimli bireylere yönelik tutum ve düşüncelerinin incelenmesine yönelik çalışmaların çoğalmasının, özel gereksinimli bireylerin topluma başarılı bir şekilde kaynaştırılmasını destekleyeceğini belirtmiştir. Kaynaştırma faaliyetlerinin etkili ve eksiksiz şekilde sürdürülebilmesi için, özel gereksinimli bireyler kadar normal gelişim gösteren bireylerin de gerekli öğretilerden faydalandırılması önem taşımaktadır (Brown vd., 2016). Kaynaştırma öğrencilerinin de yer aldığı genel sınıf ortamındaki bireylerin olası önyargılarını veya düşüncelerini araştırmak, gerekli eğitimlerin tasarlanmasında yol gösterici olabilmektedir (Shevlin vd., 2013). Dolayısıyla bu çalışmayla birlikte, ilkökul öğrencilerinin "özel gereksinimli birey" kavramına ilişkin metaforik algılarının incelenmesi, çevresinde veya ailesinde özel gereksinimli birey olan öğrencilerin ve olmayan öğrencilerin özel gereksinimli birey kavramına ilişkin metaforik algılarının incelenmesi alan yazındaki bu boşluğun doldurulması ve çocukların özel gereksinimli akranlarına ilişkin düşüncelerinin ortaya çıkarılması, bireylerin olası gerek duyduğu eğitimleri alması açısından önem taşımaktadır.

1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, *ilkokulda öğrenim görmekte olan öğrencilerin, özel gereksinimli bireylere ilişkin algılarını ve düşüncelerini kullandıkları metaforlar aracılığıyla tespit etmektir.* Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğrencilerin "özel gereksinimli birey" kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlar nelerdir?
2. Öğrencilerin "özel gereksinimli birey" kavramına yönelik sahip oldukları metaforlar hangi kavramsal kategoriler altında toplanmaktadır?
3. Öğrencilerin "özel gereksinimli birey" kavramına ilişkin metaforik algıları sınıf düzeyine göre nasıl değişmektedir?
4. Cinsiyet bakımından öğrencilerin "özel gereksinimli birey" kavramına ilişkin metaforik algıları nasıldır?
5. Yakın çevresinde özel gereksinimli birey olan öğrencilerin olmayan akranlarına göre "özel gereksinimli birey" kavramına ilişkin metaforik algıları nasıldır?

YÖNTEM

1. Araştırmanın modeli

İlkokul öğrencilerinin "özel gereksinimli birey" kavramına ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla belirlenmesini amaçlayan bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinin, çalışmacıyı çoklu gerçeklikler içinde fenomenleri anlamlandırmaya veya yorumlamaya çalışırken, doğal ortamında bir gözlemci ve yorumlayıcı olarak konumlandığı ifade edilmiştir (Denzin ve Lincoln, 2011). Durum çalışmaları, araştırmacının çeşitli değişkenlerle ilgili verilerin derinlemesine incelendiği, tek bir birey, grup, topluluk veya herhangi bir birimin yoğun biçimde sistematik olarak incelenmesi olarak tanımlanmıştır (Gustafsson, 2017). Durum çalışmaları sosyal bilimler başta olmak üzere çeşitli disiplinlerde kullanılan, bir olayı veya bir olguyu doğal bağlamında keşfetme ihtiyacından doğan bir araçtır (Crowe vd., 2011). Araştırmalara göre, durum çalışmaları meydana geldikleri günlük bağlamda durum ve süreç içerisindeki olayları keşfetmek amacıyla kullanılabilir (Tight, 2009). Belirlenen çalışma bu özellikleri taşıdığı için durum çalışması deseni seçilmesi kararlaştırılmıştır.

Buna ek olarak veri toplama amacıyla metafor yönteminden faydalanılmıştır. Metafor yönteminin eğitim alanında yeni bakış açıları kazanmak için değerli bir araç olduğu belirtilmiştir (Jensen, 2006). Metaforlar, kişisel düşünceler, inançlar ve duyguları ele alarak çeşitli konuların farklı bakış açılarıyla ifade edilmesini sağlar ve geçerli içgörü kaynakları elde etmemize imkân verirler (Allison vd.,1996; Zheng ve Song, 2010). Bireyler kelimelerin yetersiz kaldığı durumlarda, iç dünyalarına ait duygu ve düşüncelerini dış dünyaya aktarırken metaforlardan faydalanmaktadır (Aksoy vd.,2021). Ancak Guilherme ve Souza de Freitas (2018) 'a göre, metaforlar soyut düşüncelerimizin kavramsallaştırılmasını sağlasa da bireyin hayal gücünün önceki deneyim ve kavramları kadar olduğunu ifade etmiştir. Saban (2006) ise, metafor yönteminin işlevselliği yanı sıra, dünyayı ve gerçekleri kavramsallaştırmada önemli rol oynadığını ifade etmiştir. Yapılmış olan bir çalışma, öğrencilerin genellikle sözel olmayan düşünceler geliştirdiğini, hayal güçlerini ifade ederken metafor kullanımının etkili olduğunu ortaya koymuştur (Eisner, 2002). Bozkurt (2020) da metaforların bireylerin gerçek düşüncelerini zihinsel algıları ve düşünceleri yardımıyla ortaya çıkarmada metaforların önemli bir veri toplama aracı olduğunu belirtmiştir. Metafor çalışmalarının yapılmasının bireylerin kavramları algılama şekilleri ile ilgili bilgi elde etmek için önem taşıdığından dolayı, olumlu yönlerinden faydalanılarak metafor yöntemiyle veri toplanmasına karar verilmiştir.

2. Katılımcılar

Bu çalışmanın katılımcıları 2022-2023 eğitim öğretim yılının güz döneminde Türkiye'nin Doğusunda bulunan ilkokullarda öğrenim görmekte olan öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmanın örnekleme, amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir (Palys, 2008). Araştırmanın konusu ele alındığında katılımcı seçimi için belirlenen birtakım kriterlerin bu çalışma için ölçüt örnekleme kullanılmasını gerektirdiği görülmüştür (Patton, 2015). Ölçüt örnekleme kullanılırken, katı kriterlerin bulguların aktarılabilirliğini sorgulanabilir hale getirdiği, az miktarda kriterin ise metodolojik olarak zayıf verilerin kullanılmasına neden olduğu belirtilmiştir (Suri,

2011). Dolayısıyla ölçüt örneklemede az ve çok arasındaki dengeyi kurabilmek önem taşımaktadır. Çalışmada belirlenen ölçütler olarak, ilkokul öğrencisi olma, sınıfında en az bir adet kaynaştırma öğrencisi olma, soyut düşünebilme becerilerine sahip olma gibi ölçütler belirlenmiş ve katılımcılar bu kriterlere göre seçilmiştir. Araştırmacı ilkokul kademesinde bulunan 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin soyut düşünme becerisine sahip olduğundan dolayı bu kademelerdeki öğrencileri çalışmaya dâhil etmiştir (Hallam, 1969; McLeod, 2007). Katılımcıların cinsiyet bakımından dağılımları 22 erkek, 16 kız ve sınıf düzeyi dağılımları ise 3. Sınıfta 19 (6 kız, 134 erkek) ve 4. Sınıfta 19 (10 kız, 9 erkek) şeklindedir.

3. Çalışmanın Etik Yönü

Planlanan çalışmanın yürütülmesi için Trakya Üniversitesi'nden etik kurul raporu alınmıştır. Bu araştırmanın yapılması E-29563864-050.04.04-380827 sayılı belgede belirtildiği üzere Trakya Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'nun 28.12.2022 tarihli toplantısında alınan 11/19 numaralı kararı ile uygun görülmüştür.

4. Veri toplama araçları

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı iki bölümden oluşan bir görüşme formudur. Görüşme formunun birinci bölümünde öğrencilerin demografik bilgilerini tespit etmeye yönelik sorular yer almaktadır. İkinci bölümde ise öğrencilerin özel gereksinimli bireylere ilişkin algı ve görüşlerini tespit etmeye yönelik "Özel gereksinimli birey..... gibidir. Çünkü....." şeklinde ifadenin yazılı olduğu formlar yer almaktadır. Katılımcıların bu kavrama ilişkin yabancılaşma duyma ihtimallerine karşı, özel gereksinimliliğin ne olduğu belirtilmiştir. Görüşme formları dağıtılmadan önce öğrencilere metafor kavramıyla ilgili açıklama yapılmış ve boş bırakılan yerleri doldurmaları istenmiştir. Öğrencilere formu doldurması için yeterli süre verilmiştir.

5. Verilerin analizi

Araştırmada toplanan veriler nitel verilerin analizinde kullanılan içerik analizi tekniğe göre çözümlenmiştir. İçerik analizi, elde edilen verilerden geçerli çıkarımlar yapılarak yeni bakış açıları ve bilgiler elde etmeyi sağlar (Krippendorff, 1980). Nitel veri analiz yöntemlerinden olan içerik analizinin, çalışmacının gizli anlamlara odaklanmasını sağlayarak kodlama aşamasında esneklik sağladığı belirtilmiştir (Schreier, 2012). Buna ek olarak içerik analizinin sayısal verileri basitleştirme gücünün, bilgi kaynaklarının analiz edilmesini de kolaylaştırdığı ifade edilmiştir (Grbich, 2013). Katılımcılardan alınan cevaplar sonucunda kodlar ve temalar oluşturulmuştur. İlkokul öğrencilerinin "Özel gereksinimli birey" kavramına ilişkin metaforlarının incelenmesi beş adımda gerçekleştirilmiştir, bunlar; adlandırma, eleme, kategorilere ayırma, geçerlik ve güvenilirliği sağlama ve verilerin kaydedilmesi olarak belirlenmiştir (Saban, 2008).

Katılımcıların doldurduğu anket formları dikkatlice analiz edilmiş ve değerlendirilmiştir. Adlandırma basamağında ilkokul öğrencilerinin özel gereksinimli birey kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar kodlanmıştır. Ardından eleme basamağına geçilmiş ve metafor niteliği taşımayan maddeler çıkartılmıştır. Bu basamakta iki adet öğrenci özel gereksinimli birey kavramını farklı şekillerde ifade etmeye çalışmışlardır. Üç adet öğrenci metafor kuramamıştır ve iki adet öğrenci metafor üretebilmiş fakat, çünkü ifadesinde açıklama yapamadıkları için ürettikleri metaforlar çalışmaya alınmamıştır. Eleme sonucunda toplam 38 adet geçerli metafor elde edilmiştir.

6. Geçerlik ve güvenilirlik

Çalışmada ele alınacak metaforlar M1, M2, M3... şeklinde kodlanarak PDF formatında bilgisayar ortamında kayıt altına alınmıştır. Kategorilere ayırma aşamasında uzman görüşü almak adına bir özel eğitim uzmanına danışılmış ve metaforların ortak yönleri dikkate alınarak kategoriler oluşturulmuştur. Elde edilen kategorilere metaforlar bağımsız şekilde yerleştirilmiştir ve metaforların kategorilerine dağılımına ilişkin geçerlik ve güvenilirliğin sağlanabilmesi için Miles ve Huberman (1994)'ın görüş birliği formülü (Görüş birliği=Görüş birliği/ (görüş birliği+görüş aralığı) x100) ile çalışmanın güvenilirliği hesaplanmıştır. Çalışmada özel eğitim uzmanı ve araştırmacının görüş birliği arasındaki güvenilirlik katsayısı %94 olarak hesaplanmıştır. Görüş birliği değeri %100 olana kadar araştırmacı ve özel eğitim uzmanı görüşmeler yapmıştır ve sonuç olarak dokuz kavramsal kategori altında toplam 38 adet metafor listelenmiştir. Bu aşamadan sonra listelenen metaforlar bir Türkçe dili uzmanı tarafından incelenmiş ve

elde edilen metaforların oluşturulan kategorilere yerleştirmesi istenmiştir. Bu aşamada da güvenilirlik seviyesinin ölçülmesi için Miles ve Huberman (1994)'in formülü ile değerlendirilmiştir. Bu aşamada Türkçe uzmanının görüşleri doğrultusunda birtakım değişiklikler yapılmıştır. ("*roman*" metaforunun bilinmezlik kategorisinden yaratıcılık kategorisine değiştirilmiştir.) Uzmanın oluşturduğu listenin ve araştırmacının hazırladığı listenin %98 uyuştugu görülmüş ve görüş birliği %100 olana kadar görüşülmüştür. Bu şekilde geçerlik ve güvenilirlik basamağı tamamlanmıştır. Çalışmanın geçerliğini sağlamak amacıyla elde edilen verilerin tümü bilgisayar ortamına eksiksiz biçimde aktarılmış, kullanılan yaklaşımlar ilişkili alanyazına dayandırılmış ve veri analiz süreci çalışmaya olduğu gibi aktarılmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya katılan 50 ilkokul öğrencisinin ürettikleri metaforlar incelendiğinde 38 adet geçerli metafor ürettikleri belirlenmiştir. Elde edilen metaforlar, kavramsal kategoriler altında toplanmış, öğrencilerin sınıf kademelerine, cinsiyet değişkenlerine ve yakın çevresinde özel gereksinimli birey olup olmaması durumuna göre ele alınmıştır.

1. Öğrencilerin "Özel gereksinimli birey" kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlar

Öğrencilerin farklılık kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlar şu şekildedir: Hazine (3), Gökkuşuğu (2), Mücevher (2), Cam bardak (2), Elma (2), Yıldız (2), Portakal (2), Limon (1), Siyah ve beyaz (1), Bozuk saat (1), Kâğıt (1), Manzara (1), Yabancı (1), Kar (1), Fidan (1), Oyuncak bebek (1), Pusula (1), Saç (1), Çilek (1), Vazo (1), Roman (1), Ağaç (1), Kolye (1), Boya kalemi (1), Duvar (1), Yakut (1), El işi kağıdı (1), Çiçek bahçesi (1), Çiçek (1), Mandalina (1).

İlkokul öğrencilerinin veri analizi aşamasının sonucunda "Özel gereksinimli birey" kavramına ilişkin toplam 38 adet geçerli metafor ürettikleri görülmüştür. En sık üretilen metaforların "mücevher", "portakal", "gökkuşuğu", "hazine", "cam bardak", "elma" ve "yıldız" olduğu görülmüştür.

2. Öğrencilerin "Özel gereksinimli birey" kavramına yönelik sahip oldukları metaforların kavramsal kategoriler altında toplanması

Öğrencilerin geliştirdikleri metaforlar benzer ve farklı yönleri itibarıyla kategorilendirilmiş ve Tablo 1 de de görülebileceği üzere 7 kategori şekillenmiştir.

Tablo 1. Özel gereksinimli birey kavramına ilişkin kavramsal kategoriler

Kavramsal kategoriler	Metaforlar	f	%
Zayıflık	Bozuk saat (1), Kâğıt (1), Cam bardak (2), Fidan (1), Oyuncak bebek (1), Vazo (1)	7	18.4
Bilinmezlik	Hazine (2), Elma (2), Mandalina (1), Portakal (1), Yabancı dil (1)	6	15.7
Güzellik	Çilek (1), Çiçek (1), Portakal (1), Kolye (1), Yakut (1), Mücevher (1)	6	15.7
Yaratıcılık	Gökkuşuğu (2), Çiçek bahçesi (1), Roman (1), Boya kalemi (1)	5	13.1
Zıtlık	Limon (1), Siyah ve beyaz (1), Pusula (1), El işi kağıdı (1)	4	10.5
Eşsizlik	Mücevher (1), Yıldız (2), Hazine (1)	4	10.5
Diğer	Manzara (1), Saç (1), Ağaç (1), Duvar (1), Kar (1)	5	13.1
Toplam		38	100

Tablo 1 incelendiğinde, ilkokul öğrencilerinin özel gereksinimli birey kavramına ilişkin en çok metafor oluşturdukları kategorinin zayıflık kategorisi (%18.4) olduğu görülmüştür. Bu kategoriyi takip eden en sık metafor oluşturulan diğer kategoriler ise, bilinmezlik (%15.7) ve güzellik (%15.7) olarak belirlenmiştir. Aşağıda her bir kategori üzerinde ayrı ayrı duurlmuştur:

2.1. Zayıflık kategorisine ilişkin metaforlar: Zayıflık kategorisi altında, özel gereksinimli birey kavramının zayıf ve güçsüz olma durumuyla ilişkilendirildiği metaforlar ele alınmıştır. Zayıflık kategorisi en çok metaforun yer aldığı kategoridir ve bu başlıkta yedi tane metafor yer almaktadır. En çok tekrarlanan metafor cam bardak metaforu olarak belirlenmiştir. Özel gereksinimli birey kavramını zayıflık ile ilişkilendiren öğrencilerin ürettikleri metaforlara örnek olarak şunlar verilebilir: "*Özel gereksinimli birey bir vazo gibidir. Çünkü özel gereksinimli insanlar bir vazo gibi hassas ve kırılabilirler (M20).*", "*Özel*

gereksinimli birey cam bardak gibidir. Çünkü kırılındır, başına bir şey gelirse zarar görebilir (M8).", "Özel gereksinimli birey bozuk saat gibidir. Çünkü düzeltilmesi için yardıma ihtiyaç vardır (M4)."

2.2. Bilinmezlik kategorisine ilişkin metaforlar: Bilinmezlik kategorisinde ilkökul öğrencilerinin özel gereksinimli birey kavramını gizli ve bilinmeyen bir kavram olarak ifade edildiği metaforlar incelenmiştir. Bilinmezlik ile ilişkilendirilmiş toplam altı tane metafor elde edilmiştir. Bilinmezlik kategorisinde en sık tekrarlanan metafor hazinedir. Özel gereksinimli birey kavramını bilinmezlik kategorisinde ifade eden öğrencilerin metaforları şu şekildedir: "Özel gereksinimli birey hazine gibidir. Çünkü sandığın içinde ne olduğunu hazineyi bulmadan bilemeyiz (M7).", "Özel gereksinimli birey yabancı dil gibidir. Çünkü yabancı bir dili öğrenmeden yabancı kişilerin ne anlattığını tam olarak anlayamayız (M10)."

2.3. Güzellik kategorisine ilişkin metaforlar: Güzellik kategorisinde ilkökul öğrencileri özel gereksinimli birey kavramını güzel ve değerli olma kavramlarıyla eşleştirmişlerdir. Güzellik kategorisinde altı tane metafor yer almaktadır. İkökul öğrencilerinin bu kategoride ürettikleri metafor şu şekilde ifade edilebilir: "Özel gereksinimli birey çilek gibidir. Çünkü herkes için çok özel ve değerlidir (M19).", "Özel gereksinimli birey mücevher gibidir. Çünkü göz kamaştırıcı bir güzelliğe sahiptir (M37)."

2.4. Yaratıcılık kategorisine ilişkin metaforlar: Yaratıcılık kategorisinde, ilkökul öğrencilerinin özel gereksinimli birey kavramını özgünlük ve orijinallik kavramlarıyla ilişkilendirdikleri metaforlar değerlendirilmiştir. Bu kavramsal kategoride beş adet metafor bulunmaktadır. Yaratıcılık kategorisinde en çok tekrarlanan metafor gökkuşuğu metaforudur. Öğrencilerin yaratıcılık kategorisinde ürettikleri metaforlar şu şekildedir: "Özel gereksinimli birey gökkuşuğu gibidir. Çünkü özel gereksinimli birey farklı renklerin bir araya gelmesi gibidir (M6).", "Özel gereksinimli birey çiçek bahçesi gibidir. Çünkü rengarenk bahçeler farklı çiçeklerden meydana gelir (M24)."

2.5. Zıtlık kategorisine ilişkin metaforlar: Zıtlık kategorisinde ilkökul öğrencilerinin özel gereksinimli birey kavramını iki ayrı uçta bulunmak kavramıyla ilişkilendirdiği metaforlar yer almaktadır. Bu kategoride dört tane metafor yer almaktadır. Öğrencilerin oluşturdukları metaforlar şu şekilde ifade edilebilir: "Özel gereksinimli birey siyah ve beyaz gibidir. Çünkü farklılık bu renkler gibi zıtlık ifade eder (M3).", "Özel gereksinimli birey pusula gibidir. Çünkü pusulada da farklı kutuplar bir arada bulunur (M15).", "Özel gereksinimli birey el işi kâğıdı gibidir. Çünkü el işi kâğıdının bir yüzü her zaman diğerinden farklı bir renktedir (M28)."

2.6. Eşsizlik kategorisine ilişkin metaforlar: Eşsizlik kategorisi altında, özel gereksinimli birey kavramının tek ve eşsiz olma durumuyla ilişkilendirilmesini ele alan metaforlar değerlendirilmiştir. Eşsizlik kategorisinde dört adet metafor yer almaktadır. Bu kategoride yer alan kavramlardan ilkökul öğrencileri tarafından en çok kullanılan yıldız metaforudur. Öğrenciler metaforları şu şekilde ifade etmişlerdir: "Özel gereksinimli birey mücevher gibidir. Çünkü herkeste ve her yerde bulunmaz (M1)", "Özel gereksinimli birey yıldız gibidir. Çünkü her bir yıldız gökyüzünde eşsiz ve tektir (M16)", "Özel gereksinimli birey hazine gibidir. Çünkü özel gereksinimli birey bir hazine kadar değerlidir (M21)", "Özel gereksinimli birey bir yıldız gibidir. Çünkü özeldir ve tektir (M26)".

2.7. Diğer kategorisine ilişkin metaforlar: Diğer kategorisinde ilkökul öğrencilerinin özel gereksinimli birey kavramını normalden farklı olma durumlarını ele aldığı, tepkisizlik ve durağanlık durumuyla ilişkilendirdikleri kavramlar ve, masum olma kavramıyla ilişkilendirdiği metaforlar yer almıştır. Diğer kategorisinde toplam beş tane metafor yer almaktadır. İkökul öğrencilerinin bu kategoride ürettikleri metaforlar şekildeki gibidir: "Özel gereksinimli birey saç gibidir. Çünkü her insanın saç rengi ve şekli farklı olabilir (M18).", "Özel gereksinimli birey manzara gibidir. Çünkü manzara birbirinden farklı öğelerden oluşur (M9).", "Özel gereksinimli birey ağaç gibidir. Çünkü hareket edemez ve tepkisizdir (M32).", "Özel gereksinimli birey duvar gibidir. Çünkü duvar tepki veremez (M35).", "Özel gereksinimli birey kar gibidir. Çünkü özel gereksinimli birey beyaz ve masumdur (M11)."

3. Öğrencilerin "Özel gereksinimli birey" kavramına ilişkin algularının sınıf düzeyine göre değişimi

Çalışmaya 3.sınıf kademesinden 19 kişinin katıldığı ve 4.sınıf kademesinden de 19 kişinin katıldığı belirlenmiştir.

Tablo 2.Öğrencilerin sınıf değişkenine göre ürettikleri metaforlar

Kademe	Kavramsal kategoriler	Metafor
3.sınıf	Zayıflık	Bozuk saat (1), Cam bardak (2), Fidan (1), Vazo (1)
	Bilinmezlik	Hazine (2), Elma (1), Mandalina (1), Portakal (1),
	Güzellik	Çilek (1), Çiçek (1)
	Yaratıcılık	Çiçek bahçesi (1)
	Zıtlık	Limon (1)
	Eşsizlik	Hazine (1), Yıldız (1)
4.sınıf	Diğer	Duvar (1), Kar (1)
	Zayıflık	Kâğıt (1), Oyuncak bebek (1)
	Bilinmezlik	Yabancı dil (1)
	Güzellik	Portakal (1), Kolye (1), Yakut (1), Mücevher (1)
	Yaratıcılık	Gökkuşluğu (2), Roman (1), Boya kalemi (1)
	Zıtlık	Siyah ve beyaz (1), Pusula (1), El işi kâğıdı (1)
Eşsizlik	Mücevher (1), Yıldız (1)	
	Diğer	Manzara (1), Saç (1), Ağaç (1)

Öğrencilerin sınıf değişkenine göre ürettikleri metaforlar incelendiğinde 3.sınıf öğrencilerinin en çok zayıflık (5) ve bilinmezlik (5) kategorilerinde metaforlar ürettikleri görülmüştür. 4.sınıf öğrencilerinin de en çok güzellik (4) ve yaratıcılık (4) kategorilerinde metafor ürettikleri görülmüştür.

4. Öğrencilerin "Özel gereksinimli birey" kavramına ilişkin algılarının cinsiyet değişkenine göre değişimi

Çalışmanın katılımcıları incelendiğinde 16 kız öğrencinin ve 13 erkek öğrencinin çalışmada katılımcı olduğu görülmüştür.

Tablo 3. Kız ve erkek öğrencilerin özel gereksinimli birey kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar

Cinsiyet	Kavramsal kategoriler	Metafor
Kız	Zayıflık	Bozuk saat (1), Oyuncak bebek (1), Vazo (1)
	Güzellik	Çilek (1), Çiçek (1), Portakal (1), Kolye (1), Yakut (1), Mücevher (1)
	Yaratıcılık	Gökkuşluğu (2), Çiçek bahçesi (1), Roman (1)
	Eşsizlik	Mücevher (1), Yıldız (1)
	Diğer	Kar (1)
Erkek	Zayıflık	Kâğıt (1), Cam bardak (2), Fidan (1)
	Bilinmezlik	Mandalina (1), Hazine (2), Yabancı dil (1), Elma (2), Portakal (1)
	Yaratıcılık	Boya kalemi (1)
	Zıtlık	Limon (1), Siyah ve beyaz (1), Pusula (1), El işi kâğıdı (1)
	Eşsizlik	Hazine (1), Yıldız (1)
	Diğer	Manzara (1), Saç (1), Ağaç (1), Duvar (1)

Öğrencilerin ürettikleri metaforlar cinsiyet değişkenlerine göre incelendiğinde kız öğrencilerin en çok güzellik (6) kategorisinde metafor ürettikleri görülmüştür. Buna ek olarak kız öğrencilerin bilinmezlik ve zıtlık kategorilerinde metafor üretmedikleri ortaya çıkmıştır. Erkek öğrencilerin özel gereksinimli birey kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar Erkek öğrencilerin ise en çok bilinmezlik (6) kategorisinde metafor ürettikleri görülmüştür. Bu bulgulara ek olarak erkek öğrencilerin güzellik kategorisinde metafor üretmedikleri belirlenmiştir.

5. Ailesinde veya çevresinde özel gereksinimli birey olan ve olmayan bireylerin "Özel gereksinimli birey" kavramına ilişkin algıları

Çalışmanın katılımcıları arasından dokuz öğrencinin yakın çevresinde özel gereksinimli birey olduğu belirlenmiştir. Bu katılımcıların ürettikleri metaforlar şu şekildedir: "Özel gereksinimli birey fidan gibidir. Çünkü bakıp büyütülmeden gelişemez (M12).", "Özel gereksinimli birey oyuncak bebek gibidir. Çünkü özel bireyler hayatlarına devam etmek için bizim yardımımıza ihtiyaç duyarlar (M13).", "Özel gereksinimli birey vazo gibidir. Çünkü özel gereksinimli insanlar bir vazo gibi kırılabilir ve hassas olabilirler (M20).", "Özel gereksinimli birey yakut gibidir. Çünkü farklılık kıymetlidir ve insanlar için değer taşır (M36).", "Özel gereksinimli birey mücevher gibidir. Çünkü özel gereksinimli birey göz kamaştırıcı bir güzelliğe sahiptir (M37)."

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışma kapsamında ilkököl öğrencilerinin özel gereksinimli birey kavramıyla ilgili algıları metafor üretme yoluyla ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda toplam 50 ilkököl öğrencisinin görüşlerine ulaşılmış, geçersiz olan metaforlar elenmiş ve elde edilen verilerden 38 adet ilkököl öğrencisinin metaforları incelenmiştir. Katılımcılardan elde edilen metaforlar "zayıflık", "bilinmezlik", "güzellik", "yaratıcılık", "zıtlık", "eşsizlik", "diğer" olmak üzere yedi kavramsal kategori altında toplanmıştır.

Çalışmaya katılan dokuz adet öğrencinin yakın çevresinde özel gereksinimli birey olduğu tespit edilmiştir. Bu katılımcıların özel gereksinimli bireylere yönelik metaforik algıları ele alındığında öğrencilerin en çok zayıflık kategorisinde metafor ürettikleri görülmüştür. Bireylerin bu kategorinin ardından güzellik kategorisinde de metafor ürettikleri bulunmuştur. Benzer şekilde Dayı ve diğerleri (2020) güzel sanatlar eğitimi bölümü öğretmen adaylarının özel gereksinimli öğrencilere yönelik metaforik algılarını incelemiş ve katılımcıların "hayatın güzellikleri" ve "kırılgan/narin" kavramsal kategorileri altında metaforlar ürettiklerini bulmuşlardır. Öte yandan katılımcıların yakın çevresinde özel gereksinimli birey olup da iki farklı kavramsal kategoride metaforlar üretmiş olmaları katılımcıların bu konuda henüz bir görüş birliğine varamadıklarını göstermiştir.

İlkököl öğrencilerinin en çok metafor ürettikleri kategorinin zayıflık kategorisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. 38 metafordan yedi tanesi zayıflık kategorisinde yer almaktadır. Zayıflık kategorisinde özel gereksinimli birey kavramının özel eğitim teması göz önünde bulundurularak ilkököl öğrencilerinin özel gereksinimli birey kavramını zayıf ve güçsüz olma durumuyla ilişkilendirdikleri metaforlar listelenmiştir. Bu sonuca benzer olarak Pesen ve Pesen (2020) de çalışmalarında özel eğitim dersi alan öğretmen adaylarının özel eğitim kavramına ilişkin algılarını incelemiş ve katılımcıların özel eğitim ve özel gereksinimli birey kavramlarına ilişkin "Olumsuzluk" unsuru kavramsal kategorisi altında metafor ürettiklerini bulmuştur. Bu bulgulara ek olarak Başgöl ve Uluçınar Sağır (2017) da çalışmalarında sınıf öğretmenlerinin özel eğitimle ilgili metaforik algılarını incelemiş ve katılımcıların "Yoksunluk" kategorisi altında metafor ürettiklerini bulmuşlardır. Açar, Kaya ve Güneş (2017) çalışmalarında özel eğitim öğretmenlerinin özel gereksinimli bireylere ilişkin metaforik algılarını incelemişler ve bir katılımcının özel gereksinimli bireyleri "ilgi isteyen ve bakıma ihtiyaç duyan" şeklinde nitelendirdiğini ifade etmişlerdir. Özel gereksinimli bireyleri konu alan metafor analizi çalışmaları incelendiğinde birçok çalışmada olumsuz metaforik algıların olduğu belirlenmiştir. Toplumda özel gereksinimli bireylere ilişkin önyargıların ve medyada olumsuz yansıtma şekillerinin olduğu düşünüldüğünde bu kategoride metaforların fazlaca üretilmesinin nedeninin bu olabileceği düşünülmektedir (Sezer ve Gürsoy, 2022; Ulu, 2013). Öğrencilerin özel gereksinimli bireylere ilişkin olumlu tutum ve algılara sahip olmaları için öğrenciler konuya ilişkin eğitilmeli ve doğru şekilde yönlendirilmelidir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin sınıf düzeyleri incelendiğinde 3.sınıftan 19 öğrencinin katıldığı ve 4.sınıftan 19 öğrenci katıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Üretilen metaforlar sınıf değişkenine göre incelendiğinde 3.sınıf öğrencilerinin en çok zayıflık (5) ve bilinmezlik (5) kategorilerinde metafor ürettikleri ve 4.sınıf öğrencilerinin de en çok güzellik (4) ve yaratıcılık (4) kategorilerinde metafor ürettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Diğer kategorisinde özel gereksinimli olan bireylerin masum ve suçsuz olmasıyla ilgili bir metafor üretildiği görülmüştür. Diğer kategorisinde üretilen metafor daha önce yapılmış olan çalışmalarla benzerlik göstermektedir. Efiltili, Demirci ve Karaduman (2021) özel eğitim öğretmenlerinin "özel eğitim" ve "özel eğitim öğrencileri" kavramlarına ilişkin metaforik algılarını incelemiş ve katılımcıların masumiyet kategorisinde metaforlar ürettiklerini belirtmişlerdir. Zelyurt (2020) da özel gereksinimli ve normal gelişim gösteren çocukların ebeveynlerinin özel eğitime ilişkin metafor kullanımlarını araştırmış ve özel gereksinimli çocuğa sahip olan ebeveynlerden birinin özel gereksinimli çocuklara ilişkin ürettiği metaforu "masum ve günahsız olma" şeklinde açıkladığını ifade etmiştir. Öte yandan üretilen metaforlar sınıf kategorisine göre incelendiğinde 4.sınıf öğrencilerinin 3.sınıf öğrencilerine kıyasla özel gereksinimli birey kavramına ilişkin daha olumlu bir tutum içinde olduğu sonucu elde edilmiştir. Sınıflar arasında neden böyle bir farklılık olduğu incelenmelidir.

Katılımcılar cinsiyet değişkenine göre incelendiklerinde, çalışmaya 16 kız öğrencinin ve 22 erkek öğrencinin katıldığı görülmüştür. Metaforlar cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde kız öğrencilerin en çok güzellik kategorisinde metafor ürettikleri görülmüştür. Öğrenciler özel gereksinimli birey kavramını güzel ve değerli olma ile ilişkilendirmişlerdir. Erkek öğrencilerin ise en çok bilinmezlik kategorisinde

metafor ürettikleri görülmüştür. Öğrenciler bu kategoride özel gereksinimli birey kavramını gizli ve bilinmeyen bir kavramı olma ile ilişkilendirmişlerdir. Dolayısıyla kız öğrencilerinin özel gereksinimli birey kavramına yönelik daha olumlu bir algı sahibi oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

İlkokul öğrencilerinin özel gereksinimli birey kavramına ilişkin metaforik algılarının incelendiği bu çalışmada bazı önerilerde bulunulabilir. Öncelikle bu çalışma kapsamında 38 metafor incelenmiştir. Bu miktar genelleme yapmak için yeterli bir miktar olmayabilir. Dolayısıyla ileride yapılacak çalışmalarda daha geniş bir örnekleme benzer bir çalışma uygulanabilir. Öğrencilerin en çok ürettikleri metaforlar ele alındığında bireylerin özel gereksinimli birey kavramına ilişkin olumsuz algılara sahip olduğu sonucu elde edilmiştir. İlerideki çalışmalarda bu sonucun nedenleri inceleyebilir. Ayrıca sınıf değişkenine göre 4.sınıf öğrencilerinin 3.sınıf öğrencilerine kıyasla özel gereksinimli birey kavramına ilişkin daha olumlu algılara sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonucun nedeni başka bir çalışmada ele alınabilir. Benzer konuda bir çalışma farklı bir ilde veya farklı illerde yürütülebilir. Bu çalışma Türkiye'nin doğusunda bulunan köy okullarındaki öğrencilerle birlikte yapılmıştır. Çalışma sonuçları göz önünde bulundurularak köy öğrencilerinin özel gereksinimli birey kavramına ilişkin neden olumsuz algı sahibi olduğu araştırılabilir. Buna ek olarak özel gereksinimli bireylere ilişkin gerekli olumlu düşünceleri kazandırmak doğrultusunda kırsal kesimde yer alan öğrenci grupları için eğitsel sunular planlanabilir. Bu çalışmanın bu doğrultuda diğer araştırmalara öncü olması umulmaktadır.

KAYNAKÇA/REFERENCES

- Açar, D., Kaya, G. ve Güneş, G. (2017). Özel Gereksinimli Bireyler Hakkındaki Görüşlere İlişkin Metafor Çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(62), 935-994.
- Aksoy, D. A., Bozkurt, A., ve Kurşun, E. (2021). Yükseköğretim öğrencilerinin Koronavirüs (Covid-19) pandemi sürecinde uzaktan eğitime yönelik algıları. *Anadolu University Journal of Education Faculty*, 5(3), 285-308.
- Alahmari, K. A., Rengaramanujam, K., Reddy, R. S., Silvian Samuel, P., Ahmad, I., Nagaraj Kakaraparathi, V., & Tedla, J. S. (2021). Effect of Disability-Specific Education on Student Attitudes Toward People With Disabilities. *Health Education & Behavior*, 48(4), 532-539.
- Allison, S. T., Beggan, J. K. & Midgley, E. H. (1996). The quest for "similar instances" and "simultaneous possibilities": Metaphors in social dilemma research. *Journal of Personality & Social Psychology*, 71(3): 479-497.
- Arvelo-Rosales, C. N., Alegre de la Rosa, O. M. & Guzmán-Rosquete, R. (2021). Initial Training of Primary School Teachers: Development of Competencies for Inclusion and Attention to Diversity. *Education Sciences*, 11(8), 413.
- Ata, S. (2021). Investigation of the Relationship Between Mothers' Attitudes Towards Disabled Individuals and Their Children's Acceptance Levels. In: Education Quarterly Reviews. *Primary and Secondary Education*, 4(1), 182-189.
- Başgöl, M. ve Uluçınar-Sağır, Ş. (2017). Sınıf Öğretmenlerinin Özel Eğitimle İlgili Metaforik Algılarının İncelenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 249- 280.
- Botha, E. (2009). Why metaphor matters in education. *South African Journal of Education*, 29(4), 431-444.
- Bossaert, G., Colpin, H., Pijl, S. J. & Petry, K. (2011). The attitudes of Belgian adolescents towards peers with disabilities. *Research in Developmental Disabilities*, 32(2), 504-509.
- Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemisi sırasında ilköğretim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik imge ve algıları: Bir metafor analizi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 1-23.
- Brown, J., Horner, B. J. & McClellan, P. (2016). *Inclusion*. Hartford, CT: Publish Your Purpose Press.
- Burchardt, T. 2003. *Being and becoming: Social exclusion and the onset of disability*. CASE Report 21. London: LSE.
- Burden, R. & Burdett, J. (2007). What's in a name? Students with dyslexia: their use of metaphor in making sense of their disability. *British Journal of Special Education*, 34(2), 77-82.
- Crowe, S., Cresswell, K., Robertson, A., Huby, G., Avery, A., & Sheikh, A. (2011). The case study approach. *BMC medical research methodology*, 11(1), 1-9.
- Dalbudak, İ. & Yasar, Ö. (2021). Study of the Social Acceptance and Self-Esteem Levels of High School Students Who Do Sports towards Disabled Students. *Journal of Educational Psychology-Propositos y*

Representaciones, 9(2), 1-19.

- Dayı, E., Açıkgöz, G. & Elçi, A. N. (2020). Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğretmen adaylarının özel gereksinimli öğrencilere yönelik metaforik algıları (Gazi Üniversitesi örneği). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 21(1), 95-122.
- De Boer, A. A., Pijl, S. J., Post, W. J. & Minnaert, A. E. M. G. (2012). Peer acceptance and friendships of students with disabilities in regular education: The role of child, peer and classroom variables. *Social Development*, 22(4), 831-844.
- Deno, S. L. (1990). Individual differences and individual difference: The essential difference of special education. *The Journal of Special Education*, 24(2), 160-173.
- Denzin, N. K. & Lincoln, Y. S. (2011). *The Sage handbook of qualitative research*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Di Maggio, I., Ginevra, M. C., Santilli, S. & Nota, L. (2022). Elementary school students' attitudes towards peers with disabilities: the role of personal and contextual factors. *Journal of Intellectual & Developmental Disability*, 47(1), 3-11.
- Dyson, A. & Millward, A. (2000) *Schools and special needs: issues of innovation and inclusion*. London: Sage.
- Dyson, L. L. (2005). Kindergarten children's understanding of and attitudes toward people with disabilities. *Topics in Early Childhood Special Education*, 25(2), 95-105.
- Efiliti, E., Demirci, B. & Karaduman, M. (2021). Özel eğitim öğretmenlerinin özel eğitime ve özel eğitim öğrencilerine yönelik metaforik algılarının incelenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 17(33), 221-251.
- Eisner, E. (2002). *The arts and the creation of mind*. New Haven: Yale University Press.
- Francisco, M. P. B., Hartman, M. & Wang, Y. (2020). Inclusion and Special Education. *Education Sciences*, 10(9):230, 1-17.
- Freer, J. R. (2021). Students' attitudes toward disability: A systematic literature review (2012-2019). *International Journal of Inclusive Education*, 1-19.
- Garcia, M. A., Diaz, A. L. & Rodriguez, M. A. (2009). A review and analysis of programmes promoting changes in attitudes towards people with disabilities. *Annuary of Clinical and Health Psychology*, 5(1), 81-94.
- Getzel, E. E. (2008). Addressing the persistence and retention of students with disabilities in higher education: Incorporating key strategies and supports on campus. *Exceptionality*, 16(4), 207-219.
- Grbich, C. (2013). *Qualitative data analysis: An introduction*. SAGE.
- Guilherme, A., & Souza de Freitas, A. L. (2018). Discussing education by means of metaphors. *Educational Philosophy and Theory*, 50(10), 947-956.
- Gustafsson, J. (2017). Single case studies vs. multiple case studies: A comparative study. *Academy of Business. Engineering and Science, Halmstad University, Halmstad, Sweden*, 12(1), 1-15.
- Güneş, G., ve Erkan, S. (2017). Okul öncesi dönem çocuklarının öğrenme stillerinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 13-24.
- Goss, D. (2001). Chasing the rabbit: metaphors used by adult learners to describe their learning disabilities. *Adult Learning*, 12(2), 8-9.
- Hallam, R. (1969). Piaget and the teaching of history. *Educational Research*, 12(1), 3-12.
- Hendricks, R. K., Bergen, B. K., & Marghetis, T. (2018). Do metaphors move from mind to mouth? Evidence from a new system of linguistic metaphors for time. *Cognitive Science*, 42(8), 2950-2975.
- Hirpa, D. A. (2021). Exclusion of children with disabilities from early childhood education: Including approaches of social exclusion. *Cogent Education*, 8(1), 1952824.
- Isaac, R., Raja, W. D. & Ramanan, M. P. (2010). Integrating people with disabilities: their right-our responsibility. *Disability and Society*, 25(5), 627-630.
- Jensen, D. (2006). Metaphors as a bridge to understanding educational and social contexts. *International Journal of Qualitative Methods*, 5(1), 36-54.
- Jones, L. (2023). Examining Special Education on Social and Academic Outcomes. *Journal of Education*, 203(1), 61-72.
- Kazu, İ.Y. & Yıldırım, D. (2021). Özel Eğitim Öğretmenlerinin Özel Gereksinimli Birey ve Özel Eğitime Yönelik Metaforik Algıları. *Journal of History School*, 14(51), 1121-1144.
- Kauffman, J. M., Hallahan, D. P., Pullen, P. C. & Badar, J. (2018). *Special Education: What It Is and Why We Need It*. New York: Routledge.
- Kavale, K. (1990). Effectiveness of special education. T. B. Gutkin & C. R. Reynolds (Eds.), (In) *The handbook of school psychology*, John Wiley & Sons.

- Koster, M., Pijl, S. J., Nakken, H., & Van Houten, E. (2010). Social participation of students with special needs in regular primary education in the Netherlands. *International Journal of Disability, Development and Education*, 57(1), 59-75.
- Krippendorff, K. (1980). *Content analysis an introduction to its Methodology*. London: Sage.
- Krosnick, J. A., Judd, C. M. & Wittenbrink, B. (2005). Attitude measurement. *Handbook of attitudes and attitude change*. Mahwah, NJ: Erlbaum, 21-76.
- Kurth, N. & Mellard, D. (2006). Student Perceptions of the Accommodation Process in Postsecondary Education. *Journal of Postsecondary Education and Disability*, 19(7), 71-84.
- Kwon, K. A., Hong, S. Y., & Jeon, H. J. (2017). Classroom readiness for successful inclusion: Teacher factors and preschool children's experience with and attitudes toward peers with disabilities. *Journal of Research in Childhood Education*, 31(3), 360-378.
- Lawrence-Brown, D. (2004). Differentiated instruction: Inclusive strategies for standards-based learning that benefit the whole class. *American Secondary Education*, 32(3), 34-63.
- Levy, R. (2008). Meeting the needs of all students through differentiated instruction: Helping every child reach and exceed standards. *Clearing House*, 81(4), 161-164.
- Litvack, M. S., Ritchie, K. C. & Shore, B. M. (2011). High-and average-achieving students' perceptions of disabilities and of students with disabilities in inclusive classrooms. *Exceptional children*, 77(4), 474-487.
- Lovelace, M. & Brickman, P. (2013). Best practices for measuring students' attitudes toward learning science. *CBE—Life Sciences Education*, 12(4), 606-617.
- Malouf, D. B. & Schiller, E. P. (1995). Practice and Research in Special Education. *Exceptional Children*, 61(5), 414-424.
- McLeod, S. (2007). Jean Piaget's theory of cognitive development.
- Miles, M. B. & Huberman, A.M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. California: SAGE Publications.
- Nario-Redmond, M. R. (2019). *Ableism: The causes and consequences of disability prejudice*. John Wiley & Sons.
- Nowicki, E. A. (2006). A cross-sectional multivariate analysis of children's attitudes towards disabilities. *Journal of Intellectual Disability Research*, 50(5), 335-348.
- Nowicki, E. A., Brown, J., & Stepien, M. (2014). Children's thoughts on the social exclusion of peers with intellectual or learning difficulties. *Journal of Intellectual Disabilities Research*, 58, 346-357.
- Nowicki, E. A., Brown, J. D., & Dare, L. (2018). Educators' evaluations of children's ideas on the social exclusion of classmates with intellectual and learning disabilities. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 31(1), e154-e163.
- Palys, T. (2008). Purposive sampling, *The Sage Encyclopedia of Qualitative Research Methods*, 2(1), 697-698
- Patton, M. Q. (2015). *Qualitative research & evaluation methods*. (4th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Pesen, A. ve Pesen, H. (2020). Özel eğitim dersi alan öğretmen adaylarının "özel eğitim" ve "özel eğitime ihtiyaç duyan birey" kavramlarına ilişkin algıları. *EKEV Akademi Dergisi*, (81), 35-60.
- Rieser, R. & M. Mason. 1990. *Disability equality in the classroom: A human rights issue*. London: ILEA
- Roberts, C. M. & Smith, P. R. (1999). Attitudes and behavior of children toward peers with disabilities. *International Journal of Disability, Development and Education*, 46, 35-50.
- Saban, A. (2006). Functions of metaphor in teaching and teacher education: A review essay. *Teaching education*, 17(4), 299-315.
- Saban, A. (2008). Okula ilişkin metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetim*, 14(55), 459-496.
- Saldaña, C. (2016). Children with Disabilities: Constructing Metaphors and Meanings through Art. *International Journal of Special Education*, 31(1), 88-96.
- Schreier, M. (2012). *Qualitative content analysis in practice*. Sage.
- Sezer, F. & Gürsoy, F. (2022). Türkiye'de yayınlanan gazetelerde yer alan özel gereksinimli çocuklara yönelik istismar haberlerinin analizi, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 21 (81), 442-458
- Shevlin, M., Winter, E., & Flynn, P. (2013). Developing inclusive practice: teacher perceptions of opportunities and constraints in the Republic of Ireland. *International Journal of Inclusive Education*, 17(10), 1119-1133.
- Slater, S.J., Slater, T.F. & Bailey, J.M. (2011). *Discipline-Based Science Education Research: A Scientist's Guide*,

New York: Freeman.

- Suri, H. (2011). Purposeful sampling in qualitative research synthesis. *Qualitative Research Journal*, 11(2), 63-75.
- Thibodeau, P. H. & Boroditsky, L. (2011). Metaphors we think with: The role of metaphor in reasoning. *PLoS one*, 6(2), 1-11.
- Thibodeau, P. H., Matlock, T. & Flusberg, S. J. (2019). The role of metaphor in communication and thought. *Language and Linguistics Compass*, 13(5), 1-18.
- Tight, M. (2010). The curious case of case study: A viewpoint. *International journal of social research methodology*, 13(4), 329-339.
- Tomlinson, C. A. (2022). *EVERYBODY'S CLASSROOM: Differentiating for the Shared and Unique Needs of Diverse Students*. Teachers College Press.
- Toprakçı, E. (2016). Eğitim bilim pedagojisi içinde Eğitim bilim Pedagojisi, 130-173. (Ed.: Erdal Toprakçı) Ankara: Ütopya Yayınevi
- Toprakçı, E. (2017). *Sınıf yönetimi* Ankara: Pegem Yayıncılık (3.Baskı)
- Ulu, E. (2013). *Televizyon haberlerinde sunulan engelli temsillerinin alımlaması* (yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Arel Üniversitesi.
- Vignes, C., Godeau, E., Sentenac, M., Coley, N., Navarro, F., Grandjean, H. & Arnaud, C. (2009). Determinants of students' attitudes towards peers with disabilities. *Developmental Medicine & Child Neurology*, 51(6), 473-479
- Wang, M. C., Reynolds, M. C. & Walberg, H. J. (1986). Rethinking special education. *Educational Leadership*, 44(1), 26-31.
- Zelyurt, H. (2020). Özel Gereksinimli ve Normal Gelişim Gösteren Çocukların Ebeveynlerinin Özel Eğitime İlişkin Metafor Kullanımının Karşılaştırılması. *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 8(2), 397-422
- Zheng, H. B. & Song, W. J. (2010). Metaphor Analysis in the Educational Discourse: A Critical Review. *Online Submission*, 8(9), 42-49.